

Tvivelaktig individregistrering

Enligt ett förslag från Socialstyrelsen skall landstingen få ett läkemedelsregister som kan användas för framställning av statistik, uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration. Varje nivå inom landstinget och varje enhet skall ur registret kunna beställa den information de behöver för att kunna fullgöra sina åtaganden.

Alla uppgifter i registret skall vara krypterade för att försvåra att obehöriga kommer åt dem. I det material som lämnas ut från landstingets register skall det inte vara möjligt att identifiera patient eller förskrivare. Så kallade arbetsplatskoder, som visar var läkemedlen har förskrivits, föreslås bli obligatoriska.

Hälso- och sjukvårdens läkemedelsregister hos Socialstyrelsen föreslås bli ett så kallat hälsodataregister. Individbaserad information om patienters läkemedelsanvändning bör enligt förslaget överföras från receptregistret på Apoteket AB till Socialstyrelsen.

Samhällets behov av att upprätta register inom hälso- och sjukvården för exempelvis tillsynsverksamhet, ekonomisk uppföljning eller som underlag för läkemedelsepidemiologisk forskning kommer ofta i konflikt med sekretess- och integritetskrav.

Allmänt sett motsätter sig Läkarförbundet att register byggs upp som inte har ett klart angivet och accepterat syfte och ett väsentligt värde eller som inte fullt ut garanterar patientintegriteten eller läkarens krav på egen integritet. Stor restriktivitet måste iaktas vad gäller register med personrelaterad information.

Från läkarkårens utgångspunkter är det – i syfte att uppnå bästa möjliga patientsäkerhet och kvalitet inom sjukvården – önskvärt att data om läkemedelsanvändning finns tillgängliga i bl a följande syften och situationer:

– Ett nationellt registersystem för långsiktig uppföljning av läkemedelsbiverkningar.

– Ett sekretesskyddat verktyg för den enskilde läkarens individuella kvalitetsarbete vad avser de egna läkemedelsförskrivningarna i relation till enhetens eller regionens samlade förskrivningar el-

ler läkemedelskommitténs rekommendationer.

– Tillgång i konsultationsögonblicket till en läkemedelslista över patientens faktiska och samlade läkemedelsintag, sekretesskyddad på samma sätt som journalhandlingar och framtagen inom sjukvården och efter patientens medgivande.

– Tillgång till ett välutvecklat förskrivarstöd med datoriserad och objektiv preparatinformation i förskrivningssituationen och elektronisk kommunikation med apoteken.

I allt väsentligt tillgodoser Socialstyrelsen i sin skrivelse de synpunkter och

Samhällets behov av att upprätta register inom hälso- och sjukvården för exempelvis tillsynsverksamhet, ekonomisk uppföljning eller som underlag för läkemedelsepidemiologisk forskning kommer ofta i konflikt med sekretess- och integritetskrav.

krav som Läkarförbundet i olika sammanhang har fört fram i de aktuella frågorna, bl a i yttrandet över betänkandet »Den nya läkemedelsförmånen« (SOU 2000:86). Emellertid finns det anledning till tveksamhet till argumenteringens hållbarhet i allmänhet till de framlagda förslagen.

Uppbyggnaden av ett omfattande hälsodataregister hos Socialstyrelsen kräver enligt skrivelsen en registrering av alla läkemedelsinköp på individnivå med angivande av personnummer. Motiveringen för detta är inte helt övertygande.

En förutsättning för att Läkarförbundet skall kunna acceptera läkemedelsregistrering på individnivå i det tänkta hälsodataregistret är att säkra krypteringssystem byggs upp så att inga individuppgifter går att hämta ur registret. Ytterst är det en politisk fråga för riksdagen att ta ställning till om intrånget i den personliga integriteten skall accepteras, vägt mot den tänkta nyttan med registret.

Läkarförbundet efterlyser också en kostnadsredovisning för uppbyggnad och registerunderhåll av ett centralt hälsodataregister av det omfång som det här är fråga om.

Det finns inte något bärande argument för att landstingen i sin uppföljning av läkemedelsförbrukning och förskrivning skulle ha behov av uppgifter om varje enskilt läkemedelsuttag kopplat till individens personnummer.

Respekten för patientens integritet, och beaktande av att uppgifter om läkemedelsterapi måste behandlas på samma sätt som andra patientjournaluppgifter, gör att Läkarförbundet inte ograverat kan stödja detta förslag.

Inget av de angivna syftena med personregister hos landstingen kräver, enligt Läkarförbundets uppfattning, information om enskild patients personnummer.

Per-Olov Stålbom

Per-Olov Stålbom
VD-staben, Läkarförbundet